

Științele
educației

Cătălina Ulrich

ÎNVĂȚAREA PRIN PROIECTE

Ghid pentru profesori

Collegium

POLIROM

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	9
<i>Mulțumiri</i>	11
Capitolul 1. Un liceu american în secolul XXI.....	13
Capitolul 2. Când, unde și cum s-a dezvoltat metoda proiectelor?	103
Capitolul 3. Lawrence Stenhouse și Reggio Emilia.....	121
Capitolul 4. Ce (mai) înseamnă învățarea prin proiecte?	131
Capitolul 5. De ce să mergem în această direcție?	141
Capitolul 6. Cum pregătim, desfășurăm și evaluăm învățarea prin proiecte?	159
Capitolul 7. Cum realizăm proiecte împreună cu copiii mici (în creșă și la grădiniță)?	175
Capitolul 8. Cum realizăm proiecte cu elevii din școala primară?	185
Capitolul 9. Cum realizăm proiecte cu elevii de gimnaziu?	197
Capitolul 10. Cum realizăm proiecte cu întreaga școală?	207
Capitolul 11. Cum realizăm învățarea prin proiecte în învățământul superior?	217
Capitolul 12. Ce am învățat până acum?	233
Capitolul 13. Cum să depășim dificultățile?	241
Capitolul 14. Ce alegem pentru viitor?	245
În loc de încheiere. Superputeri și supereroi.....	251
<i>Bibliografie</i>	255
<i>Anexă</i>	271

Cuvânt-înainte

Acum câțiva ani am vrut să scriu o carte despre învățarea prin proiecte. Aveam pregătit și un titlu : *Metoda proiectelor, de la arhitecții renașteniști la generația Net*. Mi-am dat seama însă că nu voiam o carte de pus în bibliotecă, ci una despre care să se discute în cancelarie, ca resursă de învățare și inspirație la clasă. Mi-am propus așadar ceva mult mai ambițios. Am scris despre învățarea problematizată prin proiecte, cu gândul la profesorii actuali sau aspiranți, la copiii și adolescenții care se bucură să învețe. Am scris frământată de întrebări : Cum mai învață copiii din generația Net și adulții emergenți ? Ce îi angajează la efort ? Cum interpretează experiențele din școală, facultate, din familie și din mediile virtuale ? Cum rezonează profesorii și părinții la aceste schimbări ? Copiii și tinerii de azi au posibilitatea să-și construiască propriile rețele sociale și digitale ; ce înseamnă aceste noi rute pentru învățare și prietenie ? Cât anume înțelegem din manifestarea aspectelor cognitive, emoționale și sociale în interacțiunile obișnuite și cele mediate de spațiul online ? Cum armonizăm compasiunea și solidaritatea cu o realitate marcată de individualism și competiție ?

Metoda proiectelor poate genera răspunsuri la toate aceste întrebări. Având o istorie consistentă, abordarea este prolifică acum în numeroase medii. Stimulează învățarea autentică în contexte reale, angajamentul personal, solidaritatea de grup și implicarea în schimbări sociale la nivelul comunității. Poate contribui la întreruperea unui cerc vicios demonstrat de mulți ani de teoriile transmiției și reproducerii socioculturale : unele școli funcționează ca „mașini de sortat”, în care copii aparținând diverselor grupuri sociale vor avea experiențe educaționale de succes previzibile și, implicit, reușite predictabile pe piața muncii și în viața socială. Îmi declar astfel lipsa de neutralitate, prin promovarea tacită a unor principii de echitate socială mediate de educație.

Multe informații în acest sens am întâlnit în lucrări și studii de specialitate. Răspunsuri nuanțate, generate de practică, am găsit la un liceu din New York. Urban Academy a devenit catalizatorul preocupărilor, experiențelor și resurselor pe care le acumulasem deja. În structura acestui volum plasez studiul de caz referitor la Urban Academy într-un fel de intersecție cu sens giratoriu din care pornesc opțiunile pentru cititor : repere istorice, conceptuale și metodologice cu privire la această abordare (John Dewey, W.H. Kilpatrick, Lilian Katz, Kieran

Egan), modele influente (Lawrence Stenhouse și Reggio Emilia), teme transversale (ce vizează dimensiunea epistemologică, practică, axiologică, civică), aplicații pentru copii, adolescenți și tineri, exemple și instrumente (de proiectare, aplicare și evaluare). În această intersecție cu sens giratoriu poți alege ruta de clarificare a unor valori mai puțin promovate explicit sau implicit în relațiile și interacțiunile dintre actorii sociali din spațiul școlar (autonomie, inițiativă, colaborare, încredere, solidaritate, grijă, cinste, integritate, responsabilitate împărtășită, răspundere individuală), poți zăbovi asupra reajustării rolurilor profesorilor (designer de curriculum, coordonator, mentor, facilitator al învățării, manager de proces etc.), poți reflecta sau te poți analiza : să-ți testezi convingerile despre modul în care poate fi provocată învățarea în clasă sau opinia despre evaluarea prin teste naționale ; să interpretezi perspectiva copiilor și presiunea părinților, incluziunea și olimpiadele școlare sau alte probleme stringente, pe care vă invit să le judecați de pe o altă bază.

Ca cititor, îți asumi autonomia în spațiul rizomic al cărții. Dacă te inițiezi în domeniul complex al educației și formării (studenți, profesori debutanți, practicieni din domeniul educației timpurii, lucrători în organizații nonguvernamentale), poți explora elemente de eșafodaj conceptual (aspectele colaborative ale învățării) și argumente despre ubicuitatea învățării. Ca profesor sau educator cu experiență, găsești exemple care pun sub semnul întrebării elemente de retorică împărtășită despre curriculum, evaluare sau predare. Anticipez flexibilitate, dar și rigoare în alegerea traseului : drumul spre destinație depinde de ceea ce vrem, dar și de nevoile și resursele pe care le punem în joc. Unele instrumente sunt disponibile pe site-ul iTeach.ro. Așa cum poți construi propriul profil (avatar) în rețelele de socializare online sau pentru jocurile în rețea, ca cititor, decizi combinația de teorie – practică – reflecție care ți se potrivește cel mai bine.

Autoarea